

**TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒGIJAS
LĒMUMS**

Rīgā 2022.gada 1.aprīlī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētājs Valerijs Maksimovs,

kolēģijas locekļi Kaspars Berķis, Ilze Freimane, Inguna Preisa, Ilona Rūķe, Līvija Slica, Alla Šilova, Aivars Uminskis,

piedaloties Zemgales rajona tiesas tiesnesim Arnim Naglim, Tiesnešu ētikas komisijas pārstāvei Aijai Jermacānei un tieslietu ministra pilnvarotajai pārstāvei Egītai Ginterei,

izskatīja disciplinārlietu, kas ierosināta ar Tiesnešu ētikas komisijas 2022.gada 18.februāra lēmumu pret Zemgales rajona tiesas tiesnesi Arni Nagli par rupju ētikas normu pārkāpumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Tiesnešu ētikas komisijas 2022.gada 18.februāra lēmumu tika ierosināta disciplinārlieta pret Zemgales rajona tiesas tiesnesi Arni Nagli par rupju ētikas normu pārkāpumu.

Lēmumu pamato turpmāk norādītie argumenti.

[1.1] Pārbaudot saņemto [..] iesniegumu un Zemgales rajona tiesas priekšsēdētājas lūgumu izvērtēt Zemgales rajona tiesas tiesneša Arņa Nagļa rīcības atbilstību Latvijas tiesnešu ētikas kodeksam, Tiesnešu ētikas komisija konstatēja, ka tiesnesis, izlemjot jautājumu par sevis atstatīšanu no civillietu izskatīšanas, vairākkārt ir rīkojies pretrunīgi. Pastāvot vieniem un tiem pašiem apstākļiem [..] iesniegumā un tiesas priekšsēdētājas lūgumā norādītajās civillietās, tiesnesis vienā civillietā ir uzskatījis, ka nepastāv iemesls tiesas objektivitātes riskam, savukārt citā šādu risku ir saskatījis un pieņēmis lēmumu par sevis atstatīšanu.

[1.2] Tiesnešu ētikas komisija atzina, ka [..] maksātspējas procesa lietā un civillietā Nr. [..] tiesnesis atstatījies no lietu izskatīšanas bez objektīva pamata.

[1.3] Tiesnešu ētikas komisija secināja, ka tiesnesis nav bijis godprātīgs un nav apzinīgi pildījis likumā noteiktos pienākumus. Tiesnesis ne vien negodprātīgi izmantojis atstatīšanās institūtu, bet šādā veidā izrādījis nekoleģiālu attieksmi pret citiem tiesnešiem. Šāda tiesneša rīcība neveicina sabiedrības uzticēšanos tiesu varai kopumā un tiesas godīgumam. Tiesnesis ir pārkāpis Latvijas tiesnešu ētikas kodeksa (redakcijā līdz 2021.gada 2.februārim) 2.kanona 1., 2. un 3.punktu, 3.kanona 3.punktu un Tiesnešu ētikas kodeksa (redakcijā no 2021.gada 2.februāra) 2.kanona 2.1. un 2.2.apakšpunktu.

Tiesnesis varēja un viņam vajadzēja apzināties savas rīcības sekas un to ietekmi uz sabiedrības priekšstatu par taisnīgu tiesu. Tādējādi tiesneša ētikas normu pārkāpums ir atzīstams par rupju, un tas ir pamats disciplinārlietas ierosināšanai.

[1.4] Tiesnesis A. Naglis paskaidrojumā par pārbaudē konstatētajiem apstākļiem norādījis, ka, atsakoties no piedalīšanās konkrēto lietu izskatīšanā, rīkojies atbilstoši Tiesnešu uzvedības Bangaloras principu 2.5.punktam, likuma „Par tiesu varu”, likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā” un Civilprocesa likuma noteikumiem un

Tiesnešu ētikas kodeksam, jo nespēja pieņemt spriedumu objektīvi vai arī lietas dalībniekiem varētu rasties šaubas par tiesneša spēju objektīvi izlemt lietu.

[2] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tiesnesis A. Naglis sniedza paskaidrojumus, kuri pēc satura atbilst rakstveidā sniegtajiem paskaidrojumiem. A. Naglis rupjus ētikas normu pārkāpumus neatzina, norādot, ka ar [...] tuvas neformālas attiecības ārpus darba izveidojās pēc 2018.gada 23.maija sprieduma pieņemšanas civillietā Nr. [...], tāpēc 2022.gada 28.janvārī ir atstājis sevi no civillietas izskatīšanas [...]. No civillietas Nr. [...] ir atstājies, jo viens no lietas dalībniekiem tiesas sēdē ir izteicis šaubas par tiesneša objektivitāti, ievērojot to, ka viņa uzvārds bija Latvijas PSR Valsts drošības komitejas dokumentos.

[3] Tiesnešu ētikas komisijas pārstāve A. Jermacāne uzturēja Tiesnešu ētikas komisijas lēmumā paustos atzinumus.

[4] Tieslietu ministra pilnvarotā pārstāve E. Gintere pievienojās Tiesnešu ētikas komisijas lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi Tiesnešu ētikas komisijas lēmumā norādītos apstākļus un izvērtējusi tiesneša A. Nagļa paskaidrojumus, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta izbeidzama.

Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta 1.un 2.punktam tiesnešu disciplinārkolēģija disciplinārlietu izbeidz :

- 1) ja disciplinārlieta ierosināta nepamatoti;
- 2) ja notecējuši šā likuma 4.panta pirmajā daļā paredzētie termiņi tiesneša saukšanai pie disciplinārās atbildības.

[6] Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka Tiesnešu ētikas komisija vērtēja [...] iesniegumā un Zemgales rajona tiesas priekšsēdētājas lūgumā norādīto tiesneša A. Nagļa rīcību, pieņemot lēmumus par sevis atstāšanu no civillietu izskatīšanas, šādās lietās: 1) [...] maksātnespējas procesa lietas izskatīšanā – 2010.gada 8.decembra lēmums; 2) celtajā prasībā pret [...], piedaloties zvērinātam advokātam I. Zvirbulim – 2018.gada 13.februāra spriedums; 3) celtajā prasībā pret [...] – 2015.gada 31.marta spriedums un 2018.gada 26.marta lēmums; 4) celtajā prasībā pret [...] – 2019.gada 20.marta lēmums; 5) celtajā prasībā pret [...] – 2018.gada 23.maija spriedums un 2022.gada 28.janvāra lēmums.

[7] Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 4.panta pirmās daļas redakcijā, kas ir spēkā no 2020.gada 1.jūlijā, ir noteikts, ka disciplinārsodu tiesnesim var uzlikt triju mēnešu laikā pēc disciplinārlietas ierosināšanas dienas, neskaitot tiesneša pagaidu prombūtnes laiku, bet ne vēlāk kā četru gadu laikā pēc disciplinārā pārkāpuma izdarīšanas dienas. Savukārt redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 30.jūnijam, tiesību norma paredzēja, ka disciplinārsodu var uzlikt ne vēlāk kā divu gadu laikā pēc disciplinārā pārkāpuma izdarīšanas dienas.

2020.gada 14.maija likumā „Grozījumi Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā”, ar ko disciplinārās atbildības piemērošanas noilgumam tika noteikts garāks termiņš, nav norādīts, kā

šis termiņa pagarinājums attiecas uz pārkāpumiem, kas izdarīti laikā, kad noilguma termiņš bija divi gadi.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2000.gada 22.jūnija sprieduma lietā „*Coeme and Others v. Belgium*” 146.-149.punktā (iesniegums Nr. 32492/96) norādīja, ka likuma, ar ko pagarina noilguma termiņus, tūlītēja piemērošana nepārkāpj Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu, jo šo noteikumu nevar interpretēt tādējādi, ka ar procesuālā likuma tūlītējas piemērošanas sekām tiek liegts pagarināt noilguma termiņus, ja apstrīdētajām darbībām nekad nebija iestājies noilgums.

Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārsoda piemērošanai par tiesneša A. Nagļa iespējamās neētiskās rīcības gadījumiem līdz 2018.gada 26.martam civillietās, kurās kā atbildētāji ir [...], ir iestājies noilgums.

Tādējādi šajā daļā konstatējams Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta septītajā daļas 2.punktā paredzētais disciplinārlietas izbeigšanas pamats.

Savukārt Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka noilgums disciplinārsoda piemērošanai nav iestājies par tiesneša A. Nagļa rīcību 2019.gada 20.martā, pieņemot lēmumu atstatīt sevi no civillietas Nr. [...] izskatīšanas, jo 2020.gada 1.jūlijā, kad stājās spēkā likuma „Grozījumi Tiesnešu disciplinārbildības likumā” 4.panta pirmās daļas jaunā redakcija, nebija iestājies divu gadu noilgums, tāpēc tā tecējums turpinās atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 4.panta pirmajai daļai.

[8] Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesneša A. Nagļa rīcībā – 2019.gada 20.martā un 2022.gada 28.janvārī atstādinot sevi no civillietu izskatīšanas – nav saskatāms rupjš ētikas pārkāpums.

[8.1.] Tiesnešu disciplinārkolēģija pievienojas Tiesnešu ētikas komisijas atzinumam, ka tiesnesis A. Naglis 2019.gada 20.martā, atstādot sevi no civillietas Nr. [...] izskatīšanas, pārkāpa Tiesnešu ētikas kodeksa Latvijas tiesnešu ētikas kodeksa (redakcijā līdz 2021.gada 2.februārim) 2.kanona 1., 2. un 3.punktu, 3.kanona 3.punktu.

Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesnesis A. Naglis nav pienācīgi izvērtējis, vai prasītāja viedoklis par tiesneša pieņemtajiem procesuālajiem lēmumiem un izteiktā neuzticība tiesnesim, ir pamats sevis atstāšanai no lietas izskatīšanas, vai konstatētie apstākļi ir tādi, kas var būt ietekmējuši viņa neitralitāti lietas izskatīšanā. Tiesnesis A. Naglis nepamatoti tiesisko rīcību – lūgumu motivētu noraidīšanu un procesuālās kārtības noteikšanu – vērtējis kā iespējamu pamatu apšaubīt tiesneša objektivitāti.

Tiesnešu ētikas komisija, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, ir skaidrojusi, ka tiesas objektivitāti var analizēt no diviem aspektiem, proti, subjektīvā un objektīvā kritērija. Subjektīvais kritērijs ir tiesneša personīgā pārlicība attiecībā uz konkrēto lietu, savukārt objektīvais kritērijs prasa novērtēt, vai ir pietiekamas garantijas, ka ir izslēgtas jebkādas šaubas par tiesneša objektivitāti (*Tiesnešu ētikas komisijas 2008.gada 1.augusta skaidrojums. Pieejams: <https://www.tiesas.lv/tiesnesu-etikas-komisijas-sedes>*).

Tiesneša personiskā objektivitāte ir jāpieņem, kamēr nav pierādījumu par pretējo. Attiecībā uz objektīvā kritērija pārbaudi ir nepieciešams konstatēt, vai pastāv fakti, kas var radīt šaubas par tiesneša objektivitāti, kurš izlemj lietu. Tas nozīmē, vai konkrētajā lietā ir legītims iemesls bažām, ka tiesai trūkst objektivitātes. Turklāt personas viedoklis, kura ir izteikusi bažas, ir svarīgs, bet ne izšķirošs. Izšķirošais ir tas, vai šīs bažas var uzskatīt par objektīvi

pamatotām (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 22.decembra sprieduma lietā „Parlov-Tkalcic v. Croatia”, iesnieguma Nr. 24810/06, 79.-80.punkts*).

Tātad pamats tiesneša pienākumam atstatīties no lietas izskatīšanas ir objektīvi pamatoti apstākļi, kas ļauj izdarīt secinājumu, ka pastāv risks attiecībā uz tiesneša neitralitāti konkrētajā lietā.

Tiesnešu ētikas komisija vairākkārt uzsvērusi, ka, novērtējot šos apstākļus, ir nepieciešams uz tiem raudzīties kā neatkarīgam novērotājam, kas vienlaikus ir informēts un saprātīgs sabiedrības loceklis (*Tiesnešu ētikas komisijas 2008.gada 1.augusta skaidrojums, 2009.gada 12.jūnija skaidrojums, 2018.gada 28.septembra atzinuma 8.punkts. Pieejams: <https://www.tiesas.lv/tiesnesu-etikas-komisijas-sedes>*). Tiesnesim, izlemjot jautājumu par sevis atstatīšanu, paškontroles jautājumi objektīvā kritērija novērtēšanai ir sniegti vairākos Tiesnešu ētikas komisija skaidrojumos (*skat., piemēram, Tiesnešu ētikas komisijas 2008.gada 1. augusta, 2009.gada 12.jūnija skaidrojumu. Pieejams: <https://www.tiesas.lv/tiesnesu-etikas-komisijas-sedes>*).

Vienlaikus Tiesnešu disciplinārkolēģija nekonstatē, ka tiesnesis A. Naglis rīkojās negodprātīgi nolūkā neveikt savus darba pienākumus, tāpēc šāds tiesneša pārkāpums konkrētajā gadījumā nav atzīstams par rupju ētikas normu pārkāpumu.

A. Naglis maldīgi uzskatīja, ka tiesvedībā pieņemtie lēmumi, ar kuriem netika apmierināti prasītāja lūgumi, un prasītāja viedoklis par neuzticību tiesnesim varēja radīt pamatotu priekšstatu, ka tiesnesis nav objektīvs lietas izskatīšanā un šāda tiesneša rīcība var kaitēt procesa taisnīgumam.

[8.2] Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesneša A. Nagļa rīcība, 2022.gada 28.janvārī atstāt sevī no civillietas, kurā kā atbildētājs bija [...], izskatīšanas, nav saskatāms ētikas pārkāpums.

Tiesnesis A. Naglis 2022.gada 28.janvāra lēmumā, ar kuru atstatījis sevi no civillietas izskatīšanas [...], norādījis, ka viņš no 2017.gada septembra līdz decembrim bija atbildētāja [...] prakses vadītājs. Pēc tam ar [...] vairākkārt ir ticies, lai sniegtu praktiskus ieteikumus diplomdarba rakstīšanā. Turpmāk A. Naglim ar [...] izveidojušās neformālas attiecības ārpus tiesas.

Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tiesnesis A. Naglis sniedza paskaidrojumus, ka ar [...] tuvas neformālas attiecības ārpus darba izveidojās pēc 2018.gada 23.maija sprieduma pieņemšanas civillietā Nr.[...], tāpēc 2022.gada 28.janvārī ir atstatījis sevi no civillietas izskatīšanas.

Tiesnešu disciplinārkolēģijai nav pamata apšaubīt A. Nagļa sniegto skaidrojumu par ciešu draudzīgu attiecību rašanās brīdi ar [...] un, ka tās izveidojās pastāvīgās saskarsmes gaitā pēc 2018.gada 23.maija, kad tiesnesis izskatījis pirmo civillietu, kurā atbildētājs bijis [...]. Turklāt šajā lietā tiesnesis A. Naglis apmierināja prasību un piedzina no [...] izsoles nodrošinājuma maksājumu par labu maksātnešpējīgai fiziskai personai. Ciešu personisku attiecību pastāvēšana ar vienu no procesa dalībniekiem varēja izraisīt lietas dalībniekiem, kā arī jebkuram saprātīgam vērotājam no malas šaubas par tiesneša objektivitāti nolēmuma pieņemšanā.

Ievērojot minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesnesis A. Naglis, izskatot civillietas, kurās atbildētājs bijis [...], nerīkojās pretrunīgi.

Tādējādi šajā daļā konstatējams Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta septītās daļas 1.punktā paredzētais disciplinārlietas izbeigšanas pamats.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta otrās daļas 5.punktu, 8.panta piekto daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

izbeigt disciplinārlietu, kas ierosināta ar Tiesnešu ētikas komisijas 2022.gada 18.februāra lēmumu pret Zemgales rajona tiesas tiesnesi Arni Nagli par rupju ētikas normu pārkāpumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sēdes priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

K. Berķis

I. Freimane

I. Preisa

I. Rūķe

L. Slica

A. Šilova

A. Uminskis